

การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของพฤติกรรมป้องกันการคุกคามทางเพศออนไลน์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

นัญญา สุวลักษณ์* และกรัณธรรัตน์ บุญช่วยธนาสิทธิ์

คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

Corresponding author: nuttayaluck@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาและพัฒนาองค์ประกอบของพฤติกรรมป้องกันการคุกคามทางเพศออนไลน์ในนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย 2) เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดลพฤติกรรมป้องกันการคุกคามทางเพศออนไลน์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายกับข้อมูลเชิงประจักษ์ กลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ที่มีอายุระหว่าง 15 – 19 ปี จำนวน 602 คน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multistage Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามพฤติกรรมป้องกันการคุกคามทางเพศออนไลน์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยข้อคำถามมีค่าดัชนีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหารายข้อ (Item-level Content Validity Index: I-CVI) เท่ากับ 0.94 และความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาทั้งฉบับ (Scale-level Content Validity Index: S-CVI) เท่ากับ 0.96 และค่าความเที่ยง (Reliability) ทั้งฉบับเท่ากับ 0.89 โดยสถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ร้อยละ และการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน

ผลการวิจัยพบว่า การวิเคราะห์โมเดลองค์ประกอบของพฤติกรรมป้องกันการคุกคามทางเพศออนไลน์ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 การใช้สื่อสังคมออนไลน์อย่างปลอดภัย มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 1.00 องค์ประกอบที่ 2 การแก้ไขสถานการณ์เฉพาะหน้าเมื่อถูกคุกคามทางเพศออนไลน์ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.98 และองค์ประกอบที่ 3 การจัดการเมื่อถูกคุกคามทางเพศออนไลน์ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 1.00

ผลการตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลพฤติกรรมป้องกันการคุกคามทางเพศออนไลน์พบว่ามีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ และมีค่าดัชนีวัดดังนี้ Chi-Square = 24.12, df = 18, p-value = 0.15, CFI = 0.99, GFI = 0.99, AGFI = 0.98, NFI = 0.99, RMSEA = 0.02 แสดงให้เห็นว่าโมเดลองค์ประกอบของพฤติกรรมป้องกันการคุกคามทางเพศออนไลน์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายที่สร้างขึ้นสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์และสามารถนำมาอธิบายพฤติกรรมป้องกันการคุกคามทางเพศออนไลน์ได้

คำสำคัญ : องค์ประกอบเชิงยืนยัน, การคุกคามทางเพศออนไลน์, นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

Confirmatory Factor Analysis of Online Sexual Harassment Prevention Behaviors Among High School Students

Nuttaya Suwaluck* and Karuntharat Boonchuaythanasit

Faculty of Education, Kasetsart University

Corresponding author: nuttayaluck@gmail.com

Abstract

This study aimed to (1) examine and develop the components of online sexual harassment prevention behaviors among high school students, and (2) assess the goodness-of-fit of the proposed model with empirical data. The sample consisted of 602 high school students aged between 15 and 19 years, selected through multistage random sampling. The research instrument was an online questionnaire measuring online sexual harassment prevention behaviors among high school students. The item-level Content Validity Index (I-CVI) was 0.94, and the scale-level Content Validity Index (S-CVI) was 0.96. The reliability coefficient of the overall questionnaire was 0.89. Data were analyzed using descriptive statistics, including mean, percentage, and standard deviation, along with confirmatory factor analysis (CFA).

The results revealed three main components of online sexual harassment prevention behaviors: (1) Safe Social Media Usage, with a factor loading of 1.00; (2) Immediate Response to Online Sexual Harassment, with a factor loading of 0.98; and (3) Management of Online Sexual Harassment Incidents, with a factor loading of 1.00. The confirmatory factor analysis demonstrated that the model had a good fit with the empirical data: Chi-Square = 24.12, df = 18, p-value = 0.15, CFI = 0.99, GFI = 0.99, AGFI = 0.98, NFI = 0.99, RMSEA = 0.02. These results indicate that the proposed model of online sexual harassment prevention behaviors among high school students is consistent with the empirical data and can be used to explain such behaviors effectively.

Keywords: Confirmatory Factor Analysis, Online Sexual Harassment, High School Students

บทนำ

สื่อสังคมออนไลน์ (Social Media) เป็นกิจกรรมที่ได้รับความนิยมอย่างแพร่หลายในประเทศไทย โดยในเดือนมกราคม 2567 พบว่า เด็กและเยาวชน โดยเฉพาะนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ถือเป็นกลุ่มที่มีอัตราการใช้งานสูงอย่างมีนัยสำคัญ โดยพบว่ากลุ่มอายุ 15–19 ปีมีจำนวนผู้ใช้งานมากถึง 4.08 ล้านคน ซึ่งใกล้เคียงกับกลุ่มอายุ 20–24 ปี สะท้อนถึงความผูกพันของเยาวชนกับแพลตฟอร์มสื่อสังคมออนไลน์ทั้งในด้านการเรียนรู้ การสื่อสาร และความบันเทิง (สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์, 2563) อย่างไรก็ตาม การใช้สื่อสังคมออนไลน์ในช่วงวัยดังกล่าวยังเกี่ยวข้องกับความเสี่ยงหลายประการ โดยเฉพาะการคุกคามทางเพศออนไลน์ การกลั่นแกล้ง และการล่วงละเมิดข้อมูลส่วนตัว ซึ่งจำเป็นต้องมีการเสริมสร้างทักษะและความรู้ในการใช้งานอย่างปลอดภัย (สถาบันสื่อเด็กและเยาวชน, 2564; มูลนิธิอินเทอร์เน็ตร่วมพัฒนาไทย และสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ, 2565) เพื่อป้องกันผลกระทบทั้งทางร่างกาย จิตใจ และพฤติกรรมในระยะยาว

จากผลการศึกษาส่วนใหญ่พบว่าเด็กและเยาวชนโดยเฉพาะกลุ่มนักเรียนระดับมัธยมศึกษา มีปัญหาการใช้สื่อสังคมออนไลน์ และพฤติกรรมเสี่ยงออนไลน์มากกว่ากลุ่มวัยอื่น ทั้งในรูปแบบที่โดนคุกคามออนไลน์และเป็นผู้กระทำการคุกคามต่อบุคคลอื่น ไม่ว่าจะเป็นการกลั่นแกล้งออนไลน์ การคุกคามข่มขู่ออนไลน์ การถูกคุกคามและกลั่นแกล้งทางเพศออนไลน์ การใช้ถ้อยคำหยาบคาย การถูกนำข้อมูลส่วนตัวมาประจาน การพูดคุ้ยและเปิดรับเพื่อนใหม่ทางออนไลน์ การใช้หรือให้ผู้อื่นใช้รหัสความปลอดภัยส่วนตัว การถูกสร้างกลุ่มเพื่อโดนโจมตีโดยเฉพาะ การถูกแสดงความคิดเห็นดูถูกเหยียดหยาม การถูกแอบอ้างตัวตน และการถูกสร้างเรื่องให้กระทบกระเทือนจิตใจ (อมรทิพย์ อมราภิบาล, 2559; บวรพจน์ ชมบุญข, 2559; กนกอร จันยิมิตรี, 2563; พลอยพัชชา แก้ววิเศษ, 2564; พรรษาดี คล้อยระยับ, 2564)

ข้อมูลแสดงให้เห็นว่าพฤติกรรมเสี่ยงออนไลน์และความเสี่ยงออนไลน์ของกลุ่มเด็กและเยาวชนมีความหลากหลายทั้งมิติของพฤติกรรมและความเสี่ยง แต่ที่น่าเป็นห่วงควรแก้ไขและป้องกันอย่างรวดเร็วคือการตกเป็นเหยื่อออนไลน์ (Cyber Victimization) ถือเป็นปัญหาสำคัญที่เกิดขึ้นควบคู่ไปกับการใช้เทคโนโลยีและสื่อสังคมออนไลน์ที่เพิ่มมากขึ้น ปรากฏการณ์ดังกล่าวไม่เพียงส่งผลกระทบต่อสุขภาพจิตและพฤติกรรมของผู้ตกเป็นเหยื่อในโลกออนไลน์เท่านั้น แต่ยังมีแนวโน้มที่จะเชื่อมโยงกับการตกเป็นเหยื่อในโลกออฟไลน์หรือชีวิตจริง โดยงานวิจัยในประเทศไทยพบว่าการตกเป็นเหยื่อออนไลน์มีความสัมพันธ์กับการตกเป็นเหยื่อออฟไลน์ในกลุ่มเยาวชนไทยอย่างมีนัยสำคัญ โดยเยาวชนที่เคยประสบปัญหาการกลั่นแกล้งหรือคุกคามทางออนไลน์ มีโอกาสสูงที่จะเคยเผชิญประสบการณ์ในลักษณะเดียวกันในชีวิตจริง ทั้งในรูปแบบของการกลั่นแกล้งในโรงเรียน หรือการถูกคุกคามจากบุคคลรอบข้าง (บุญส่ง, 2560; โอกาสและคณะ, 2565) ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับผลการศึกษาจากต่างประเทศที่ชี้ให้เห็นว่าพฤติกรรมความรุนแรงหรือการกลั่นแกล้งระหว่างบุคคล ไม่ว่าจะเป็นเกิดขึ้นในพื้นที่ออนไลน์หรือออฟไลน์ มักมีรากฐาน

จากปัจจัยส่วนบุคคลและสิ่งแวดล้อมที่คล้ายคลึงกัน เช่น ความขัดแย้งในกลุ่มเพื่อน ความสัมพันธ์ในครอบครัว การเลี้ยงดู รวมถึงลักษณะนิสัยและพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตของเยาวชน (Kowalski et al., 2014; Patchin & Hinduja, 2010)

จากการศึกษาทั้งในและต่างประเทศชี้ให้เห็นว่า ผลกระทบจากการคุกคามทางเพศออนไลน์ต่อเด็กและเยาวชนมีความรุนแรงและลึกซึ้งมากกว่าที่ปรากฏในระดับผิวเผิน ไม่เพียงแต่สร้างบาดแผลทางจิตใจ เช่น ความวิตกกังวล ภาวะซึมเศร้า และความรู้สึกไร้คุณค่าในตนเอง แต่ยังส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์ทางสังคม การเรียนรู้ และพฤติกรรมการใช้ชีวิตประจำวัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเผชิญกับการคุกคามอย่างต่อเนื่องอาจนำไปสู่การแยกตัวออกจากสังคม การใช้ความรุนแรง การทำร้ายตนเอง หรือแม้กระทั่งการมีความคิดฆ่าตัวตาย (Hinduja & Patchin, 2019) ปรากฏการณ์ดังกล่าวสะท้อนให้เห็นถึงความจำเป็นเร่งด่วนในการพัฒนาองค์ความรู้และทักษะการป้องกันตนเองของเยาวชนในยุคดิจิทัล ข้อมูลจาก UNICEF (2021) ระบุว่า 1 ใน 3 ของเยาวชนทั่วโลกเคยประสบกับการคุกคามทางเพศบนสื่อออนไลน์ ขณะที่ข้อมูลในบริบทของประเทศไทยจากสำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ETDA, 2565) ชี้ว่าเยาวชนไทยกว่า 45% เคยเผชิญกับพฤติกรรมคุกคามทางเพศในโลกออนไลน์ ซึ่งรวมถึงการส่งข้อความลามก การขอร้องลับ หรือการเปิดเผยข้อมูลส่วนตัวโดยไม่ได้รับอนุญาต ตัวเลขเหล่านี้สะท้อนถึงขนาดของปัญหาที่ไม่สามารถเพิกเฉยได้ และเน้นย้ำความจำเป็นในการเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางดิจิทัลควบคู่ไปกับการปลูกฝังจิตสำนึกด้านสิทธิ ความเท่าเทียม และความเคารพในความเป็นมนุษย์ให้แก่เยาวชนในสังคมไทยอย่างเป็นระบบและยั่งยืน

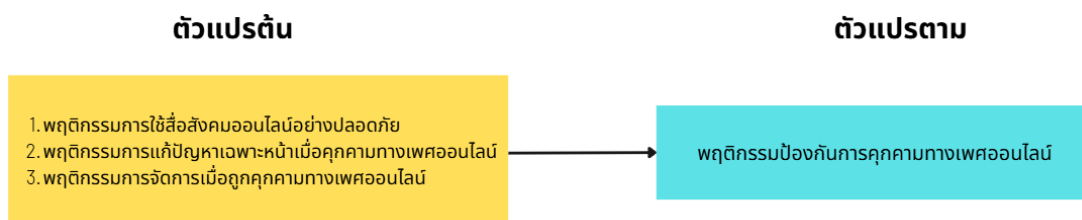
ดังนั้น การคุกคามทางเพศออนไลน์เป็นปัญหาที่ฝังรากลึกมาจนถึงปัจจุบัน ส่วนหนึ่งอาจเป็นเพราะความประนีประนอมที่เป็นค่านิยมที่ถูกปลูกฝังมาตั้งแต่วัยเยาว์ของคนไทย โดยคนส่วนมากมักจะคิดว่าไม่ต้องการทำเรื่องเล็กละเอียดให้เป็นเรื่องใหญ่เพราะเห็นว่าสิ่งที่มากระทบนั้นยังไม่ได้สร้างความเสียหายร้ายแรงถึงแก่ทรัพย์สินหรือร่างกาย แต่ลืมนึกไปว่าค่านิยมเช่นนี้ทำให้คนบางกลุ่มใช้ช่องว่างนี้มาละเมิดสิทธิบุคคลอื่นจนเกิดเป็นการคุกคามทางเพศบนโลกออนไลน์ทั้งโดยเจตนาและไม่เจตนา เด็กและเยาวชนต้องมีความตระหนักรู้และรู้เท่าทันในการเลือกใช้เทคโนโลยีดิจิทัลของตนเองเพื่อเข้าถึงสื่อหรือข้อมูลที่ต้องการได้อย่างเหมาะสม ควบคุมตนเองและจัดสรรเวลาในการใช้ให้เหมาะสมกับความต้องการ สามารถวิเคราะห์และประเมินสื่อได้สมเหตุสมผล สร้างสรรค์สื่อและเผยแพร่ผ่านเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อประโยชน์ของตนเองและสังคมอย่างมีจริยธรรม (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2562; สถาบันสื่อเด็กและเยาวชน, 2564; มูลนิธิอินเทอร์เน็ตร่วมพัฒนาไทยและสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ, 2565) รวมไปถึงการเตรียมความพร้อมให้เด็กและเยาวชนมีความพร้อมในการรับมือเมื่อเผชิญสถานการณ์การคุกคามทางเพศบนโลกออนไลน์และสามารถป้องกันตัวเองได้อย่างรอบด้านและมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ศึกษาและพัฒนาองค์ประกอบของพฤติกรรมป้องกันการคุกคามทางเพศออนไลน์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

2. เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดลพฤติกรรมป้องกันการคุกคามทางเพศออนไลน์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายกับข้อมูลเชิงประจักษ์

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ นักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 4 – 6 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ประจำปีการศึกษา 2567 จำนวน 2,148,306 คน (ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2567)

กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 ปีการศึกษา 2567 คำนวณจำนวนกลุ่มตัวอย่างโดยใช้โปรแกรม Structural Equation Model ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างจำนวน 602 คน ทำการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multistage Random Sampling) มีเกณฑ์การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1. Primary Sampling Unit คือ ตามภูมิภาคในประเทศไทย ได้แก่ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคเหนือ ภาคใต้ ภาคกลาง กรุงเทพมหานครและปริมณฑล ภาคตะวันออก และภาคตะวันตก ทั้งหมด 7 ภูมิภาค

2. Secondary Sampling Unit คือ โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ที่สุดของภูมิภาคละ 1 โรงเรียน จำนวน 7 โรงเรียน

3. Tertiary Sampling Unit คือ ระดับการศึกษา สุ่มแบบแบ่งชั้น 3 ระดับ ได้แก่ มัธยมศึกษาปีที่ 4 มัธยมศึกษาปีที่ 5 และมัธยมศึกษาปีที่ 6

4. สุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ตามระดับชั้นจนได้ครบตามจำนวน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถามพฤติกรรมป้องกันการคุกคามทางเพศออนไลน์สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยข้อคำถามมีค่าดัชนีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหารายข้อ (Item-level Content Validity Index: I-CVI) เท่ากับ 0.94 และความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาทั้งฉบับ (Scale-level Content Validity Index: S-CVI) เท่ากับ 0.96 และค่าความเที่ยง (Reliability) ทั้งฉบับเท่ากับ 0.89

การเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย

ผู้วิจัยขอความอนุเคราะห์ไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาโดยกระจายทั้ง 7 ภูมิภาค เพื่อให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากระจายแบบสอบถามไปยังโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย โดยกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามเป็นระบบออนไลน์

การวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย

1. สถิติพรรณนาเพื่อการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง โดยคำนวณค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าร้อยละ (Percentage) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
2. สถิติการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับหนึ่ง (First Order CFA) และการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสอง (Second Order CFA) เพื่อทดสอบความสอดคล้องของโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป LISREL โดยกำหนดค่าสถิติดัชนีความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดลประกอบด้วย $p\text{-value} > .05$, $\chi^2/df < 3$, $GFI > 0.95$, $NFI > 0.95$, $CFI > 0.95$, $RMSEA < 0.05$ (Hair, Black, Babin, & Anderson, 2010)

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ถิ่นที่อยู่อาศัย การรับรู้การคุกคามทางเพศออนไลน์ และประสบการณ์การถูกคุกคามทางเพศออนไลน์ ดังนี้

จากข้อมูลกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 602 คน พบว่า กลุ่มตัวอย่างเป็นเพศชาย ร้อยละ 50.3 และเพศหญิง ร้อยละ 49.7 โดยมี 15-19 ปี จำแนกเป็นอายุ 15 ปี ร้อยละ 22.8 อายุ 16 ปี ร้อยละ 25.1 อายุ 17 ปี ร้อยละ 26.2 อายุ 18 ปี ร้อยละ 24.4 และอายุ 19 ปี ร้อยละ 1.5 ด้านระดับชั้นที่ศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 4 ร้อยละ 33.4 ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 5 ร้อยละ 33.1 และระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 ร้อยละ 33.6 สำหรับถิ่นที่อยู่อาศัยของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ร้อยละ 15.3 ภาคกลาง ร้อยละ 14.6 ภาคเหนือ ร้อยละ 14.6 ภาคใต้ ร้อยละ 13.8 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ร้อยละ 14.1 ภาคตะวันออก ร้อยละ 13.5 และภาคตะวันตก ร้อยละ 14.1

ส่วนของการรับรู้เกี่ยวกับการคุกคามทางเพศออนไลน์ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่สามารถระบุพฤติกรรมการคุกคามทางเพศออนไลน์ได้ ร้อยละ 50.8 ขณะที่กลุ่มตัวอย่างบางส่วนไม่สามารถระบุพฤติกรรมดังกล่าวได้ ร้อยละ 9.6 และมีผู้ที่ไม่แน่ใจ ร้อยละ 39.6 สำหรับประสบการณ์ในการถูกคุกคามทางเพศออนไลน์ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่เคยประสบกับเหตุการณ์ดังกล่าว ร้อยละ 54.0 ในขณะที่มีผู้เคยถูกคุกคามทางเพศออนไลน์ ร้อยละ 29.1 และผู้ที่ไม่แน่ใจว่าตนเองเคยประสบกับเหตุการณ์ดังกล่าวหรือไม่ ร้อยละ 16.9

2. ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของพฤติกรรมป้องกันการคุกคามทางเพศออนไลน์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

2.1 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับหนึ่ง (First Order CFA)

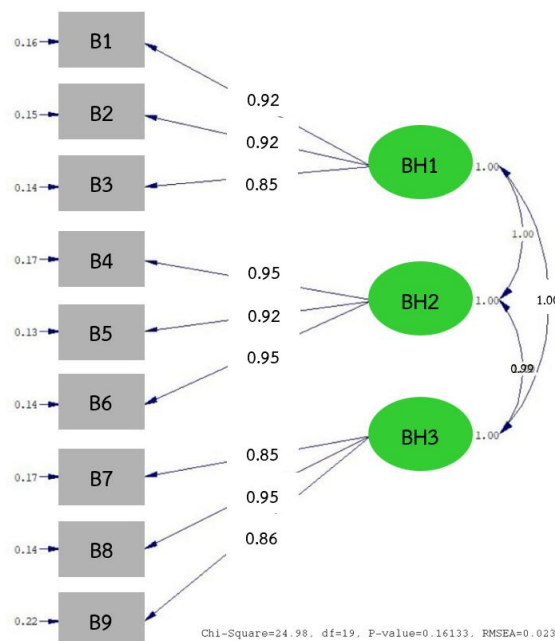
ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ จำนวนตัวชี้วัด 9 ตัวชี้วัด ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 การใช้สื่อสังคมออนไลน์อย่างปลอดภัย จำนวน 3 ตัวชี้วัด องค์ประกอบที่ 2 การแก้ไขสถานการณ์เฉพาะหน้าเมื่อถูกคุกคามทางเพศออนไลน์ จำนวน 3 ตัวชี้วัด และองค์ประกอบที่ 3 การจัดการเมื่อถูกคุกคามทางเพศออนไลน์ จำนวน 3 ตัวชี้วัด ดังตารางที่ 1 และภาพที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับหนึ่ง (First Order CFA)

องค์ประกอบพฤติกรรมป้องกันการคุกคามทางเพศออนไลน์	β	SE	t	R ²	AVE	CR
การใช้สื่อสังคมออนไลน์อย่างปลอดภัย (BH1)						
(B1) ฉันตั้งค่าความเป็นส่วนตัวส่วนตัวอย่างเหมาะสม	0.92	0.005	15.40	0.84	0.81	0.93
(B2) ฉันระมัดระวังในการเปิดเผยข้อมูลส่วนตัว	0.92	0.005	14.23	0.86		
(B3) ฉันหลีกเลี่ยงการใช้สื่อสังคมออนไลน์ที่มีเนื้อหาต่อแหล่มทางเพศ	0.85	0.009	16.20	0.73		
การแก้ไขสถานการณ์เฉพาะหน้าเมื่อถูกคุกคามทางเพศออนไลน์ (BH2)						
(B4) ฉันหลีกเลี่ยงเมื่อถูกชักชวนให้พูดคุยหรือส่งรูปภาพที่มีเนื้อหาในเรื่องทางเพศ	0.95	0.004	13.64	0.87	0.89	0.96
(B5) ฉันบล็อกบุคคลที่คุกคามทางเพศฉัน	0.92	0.005	15.01	0.85		
(B6) ฉันขอความช่วยเหลือจากบุคคลที่ไว้ใจได้เมื่อถูกคุกคามทางเพศ	0.95	0.003	12.83	0.91		
การจัดการเมื่อถูกคุกคามทางเพศออนไลน์ (BH3)						
(B7) ฉันแจ้งผู้ปกครองเมื่อถูกคุกคามทางเพศ	0.85	0.009	16.62	0.73	0.79	0.92
(B8) ฉันเก็บหลักฐานไว้เมื่อถูกคุกคามทางเพศ	0.95	0.004	11.38	0.90		
(B9) ฉันรายงานไปยังผู้ดูแลระบบเมื่อถูกคุกคามทางเพศ	0.86	0.009	16.56	0.74		
$\chi^2 = 24.98$, $df = 19$, $p\text{-value} = 0.16$, $CFI = 0.99$, $GFI = 0.99$, $AGFI = 0.98$, $NFI = 0.99$, $RMSEA = 0.02$						

จากตารางที่ 1 แสดงให้เห็นว่าความตรงเชิงโครงสร้างของพฤติกรรมป้องกันการคุกคามทางเพศออนไลน์มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์อย่างมีนัยสำคัญ เมื่อพิจารณาจากค่าสถิติการวิเคราะห์

องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับหนึ่ง (First Order CFA) มีค่าสถิติเป็นไปตามเกณฑ์การทดสอบความสอดคล้องของโมเดลองค์ประกอบ ($\chi^2 = 24.98$, $df = 19$, $p\text{-value} = 0.16$, $CFI = 0.99$, $GFI = 0.99$, $AGFI = 0.98$, $NFI = 0.99$, $RMSEA = 0.02$)

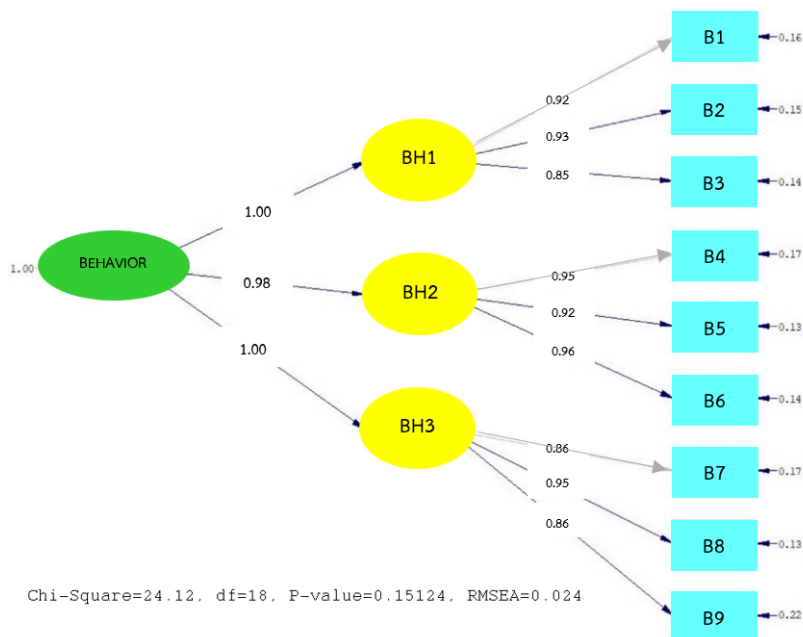
ภาพที่ 2 โมเดลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับหนึ่งขององค์ประกอบของพฤติกรรมป้องกันการคุกคามทางเพศออนไลน์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

2.2 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสอง (Second Order CFA) พบค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor Loading: β) ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน (SE) ค่าการทดสอบนัยสำคัญทางสถิติ (t-value) ของน้ำหนักองค์ประกอบ และค่าความเชื่อมั่นของข้อมูล (R^2) ของแต่ละองค์ประกอบ รายละเอียดดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสอง (Second Order CFA)

ตัวแปรแฝง	พฤติกรรมป้องกันการคุกคามทางเพศออนไลน์ (B)					
	β	SE	t	R^2	AVE	CR
การใช้สื่อสังคมออนไลน์อย่างปลอดภัย (BH1)	1.00	0.03	29.15	0.99	0.81	0.93
การแก้ไขสถานการณ์เฉพาะหน้าเมื่อถูกคุกคามทางเพศออนไลน์ (BH2)	0.98	0.03	29.79	1.00	0.89	0.96
การจัดการเมื่อถูกคุกคามทางเพศออนไลน์ (BH3)	1.00	0.04	28.23	0.97	0.79	0.92
$\chi^2 = 24.12$, $df = 18$, $p\text{-value} = 0.15$, $CFI = 0.99$, $GFI = 0.99$, $AGFI = 0.98$, $NFI = 0.99$, $RMSEA = 0.02$						

จากตารางที่ 2 แสดงให้เห็นว่า การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสอง (Second Order CFA) ได้ค่าสถิติเป็นไปตามเกณฑ์การทดสอบความสอดคล้อง ($\chi^2 = 24.12$, $df = 18$, $p\text{-value} = 0.15$, $CFI = 0.99$, $GFI = 0.99$, $AGFI = 0.98$, $NFI = 0.99$, $RMSEA = 0.02$) โดยตัวชี้วัดของแต่ละองค์ประกอบในโมเดลองค์ประกอบของพฤติกรรมป้องกันการคุกคามทางเพศออนไลน์มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ทั้ง 3 องค์ประกอบ ได้แก่ การใช้สื่อสังคมออนไลน์อย่างปลอดภัย การแก้ไขสถานการณ์เฉพาะหน้าเมื่อถูกคุกคามทางเพศออนไลน์ และการจัดการเมื่อถูกคุกคามทางเพศออนไลน์ และค่าดัชนีความสอดคล้องผ่านเกณฑ์ที่กำหนด ดังแสดงในภาพที่ 2

ภาพที่ 3 โมเดลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสองของพฤติกรรมป้องกันการคุกคามทางเพศออนไลน์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

จากการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสอง พบว่าองค์ประกอบของพฤติกรรมป้องกันการคุกคามทางเพศออนไลน์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย มีจำนวนทั้งหมด 3 องค์ประกอบ มีจำนวนตัวชี้วัด 9 ตัวชี้วัด โดยมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor Loading) ขององค์ประกอบที่ 1 การใช้สื่อสังคมออนไลน์อย่างปลอดภัย (BH1) เท่ากับ 1.00 ตัวชี้วัดทั้ง 3 ตัวมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบของตัวชี้วัดอยู่ระหว่าง 0.85 – 0.93 องค์ประกอบที่ 2 การแก้ไขสถานการณ์เฉพาะหน้าเมื่อถูกคุกคามทางเพศออนไลน์ (BH2) เท่ากับ 0.98 ตัวชี้วัดทั้ง 3 ตัวมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบของตัวชี้วัดอยู่ระหว่าง 0.92 – 0.96 และองค์ประกอบที่ 3 การจัดการเมื่อถูกคุกคามทางเพศออนไลน์ (BH3) เท่ากับ 0.98 ตัวชี้วัดทั้ง 3 ตัวมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบของตัวชี้วัดอยู่ระหว่าง 0.86 – 0.95 แสดงให้เห็นว่าตัวชี้วัดในแต่ละ

องค์ประกอบมีความเหมาะสมที่จะเป็นองค์ประกอบของพฤติกรรมป้องกันการคุกคามทางเพศออนไลน์ในระดับสูง

อภิปรายผลการวิจัย

โมเดลองค์ประกอบของพฤติกรรมป้องกันการคุกคามทางเพศออนไลน์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายที่พัฒนาขึ้นมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ และสามารถนำมาอธิบายพฤติกรรมป้องกันการคุกคามทางเพศออนไลน์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายได้อย่างเหมาะสม โดยพฤติกรรมป้องกันการคุกคามทางเพศออนไลน์ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบหลัก ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 คือ การใช้สื่อสังคมออนไลน์อย่างปลอดภัย จากแนวทางของหน่วยงานรัฐ เช่น สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) และ กรมอนามัย มีการให้ความสำคัญกับการสร้างเสริมทักษะการใช้สื่อดิจิทัลอย่างปลอดภัยในกลุ่มเยาวชน โดยเน้นให้ตระหนักถึงการตั้งค่าความเป็นส่วนตัว การจำกัดการเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล การตั้งรหัสผ่านที่ปลอดภัย รวมถึงการใช้วิจารณญาณในการสื่อสารออนไลน์ (กรมอนามัย, 2564; สสส., 2565)

ผลจากการศึกษาครั้งนี้พบว่า พฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์อย่างปลอดภัยมีอิทธิพลเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญต่อพฤติกรรมการป้องกันการคุกคามทางเพศออนไลน์ ในกลุ่มนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นิธิศา ปั่นเจริญ (2565) ที่พบว่าเยาวชนที่มีความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมการใช้สื่อออนไลน์ มีแนวโน้มที่จะหลีกเลี่ยงการตกเป็นเหยื่อการคุกคามออนไลน์ได้ นอกจากนี้ เมื่อพิจารณางานวิจัยของ พรพิมล นามวงษา (2566) ในกลุ่มนักเรียนระดับมัธยมศึกษาพบว่า การเรียนรู้ที่เน้นการมีส่วนร่วมของผู้เรียน โดยเฉพาะในบริบทของการบริโภคอย่างมีสติและการประเมินข้อมูลจากสื่อดิจิทัล ช่วยพัฒนาทักษะการตัดสินใจ การคิดวิเคราะห์ และการรู้เท่าทันกลยุทธ์การโน้มน้าว ซึ่งส่งผลให้เยาวชนมีพฤติกรรมที่เหมาะสมมากยิ่งขึ้น

องค์ประกอบที่ 2 คือ การแก้ไขสถานการณ์เฉพาะหน้าเมื่อถูกคุกคามทางเพศออนไลน์ มูลนิธิหญิงชายก้าวไกลและกรมสุขภาพจิต ได้ให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างทักษะการเผชิญเหตุเฉพาะหน้าในสถานการณ์ที่มีความเสี่ยง โดยเฉพาะเมื่อต้องเผชิญการคุกคามทางเพศในโลกออนไลน์ เช่น การรู้จักหยุดการตอบโต้ การบล็อกผู้ส่งข้อความ การแจ้งเหตุไปยังผู้ดูแลระบบ หรือการบอกเล่าเหตุการณ์ต่อผู้ใหญ่ที่ไว้วางใจ (กรมสุขภาพจิต, 2564; มูลนิธิหญิงชายก้าวไกล, 2565)

ผลการศึกษาครั้งนี้พบว่า นักเรียนที่มีพฤติกรรมการรับมือเฉพาะหน้าอย่างเหมาะสมมีแนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรมป้องกันการคุกคามทางเพศออนไลน์ได้ดีขึ้น โดยสามารถจำแนกสถานการณ์ที่เสี่ยงได้ และตอบสนองอย่างมีสติ ไม่ตื่นตระหนก ซึ่งสอดคล้องกับงานของ Livingstone and Smith (2014) ที่ระบุว่า ทักษะการคิดวิเคราะห์ในสถานการณ์ออนไลน์เป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยลดโอกาสตกเป็นเหยื่อของภัยคุกคามทางเพศออนไลน์ และยิ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ นิธิศา ปั่นเจริญ (2565) ที่พบว่าผู้เรียน

ที่มีประสบการณ์หรือได้รับการฝึกฝนการแก้ไขสถานการณ์ออนไลน์เฉพาะหน้ามีแนวโน้มในการรักษาความปลอดภัยตนเองได้ดี

องค์ประกอบที่ 3 คือ การจัดการเมื่อถูกคุกคามทางเพศออนไลน์ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมและศูนย์ช่วยเหลือเด็กที่ถูกล่วงละเมิดทางเพศออนไลน์ (Childline Thailand) ได้เผยแพร่แนวทางการจัดการเมื่อเผชิญกับการคุกคามทางเพศออนไลน์ โดยแนะนำให้ผู้ที่ตกเป็นเหยื่อบันทึกหลักฐาน เช่น ภาพหน้าจอหรือข้อความ ตลอดจนการแจ้งความกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ และขอรับความช่วยเหลือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องผ่านช่องทางสายด่วน เช่น 1441 หรือ 1387 (Childline Thailand, 2566; กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม, 2565)

โดยผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า นักเรียนที่มีพฤติกรรมการจัดการเมื่อถูกคุกคามอย่างถูกต้อง เช่น การเก็บหลักฐานและการแจ้งเหตุ มีแนวโน้มที่จะสามารถป้องกันการคุกคามทางเพศออนไลน์ได้ โดยสอดคล้องกับงานของ Mishna, Cook, Saini, Wu, and MacFadden (2011) ที่ชี้ให้เห็นว่า การมีระบบสนับสนุนหลังเกิดเหตุและความรู้เกี่ยวกับสิทธิของตนเองสามารถช่วยลดความรู้สึกผิด ความเครียด และความกลัวในการเปิดเผยเหตุการณ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ดังนั้น โมเดลองค์ประกอบของพฤติกรรมป้องกันการคุกคามทางเพศออนไลน์ที่พัฒนาขึ้นในครั้งนี้ ซึ่งประกอบด้วย 1) การใช้สื่อสังคมออนไลน์อย่างปลอดภัย 2) การแก้ไขสถานการณ์เฉพาะหน้า และ 3) การจัดการเมื่อถูกคุกคามทางเพศออนไลน์ นับได้ว่าเป็นองค์ประกอบที่ครอบคลุมและเหมาะสมต่อการส่งเสริมพฤติกรรมการป้องกันการคุกคามทางเพศออนไลน์ในกลุ่มนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

ข้อเสนอแนะ

1. จากผลการวิจัยครั้งนี้ทำให้สามารถระบุองค์ประกอบของพฤติกรรมการป้องกันการคุกคามทางเพศออนไลน์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายได้อย่างชัดเจน ซึ่งสามารถนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนารูปแบบหรือออกแบบกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมพฤติกรรมการป้องกันการคุกคามทางเพศออนไลน์ให้แก่ผู้เรียน โดยครู อาจารย์ และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาสามารถนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้ให้สอดคล้องกับสมรรถนะและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21

2. ควรมีการศึกษาเพิ่มเติมเพื่อพัฒนาและทดสอบโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของพฤติกรรมการป้องกันการคุกคามทางเพศออนไลน์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งการศึกษาเพื่อพัฒนาตัวแปรต้น ตัวแปรตาม และตัวแปรแทรกแซง ตลอดจนตรวจสอบความสอดคล้องกับโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์ อันจะเป็นประโยชน์ต่อการออกแบบกิจกรรมหรือมาตรการเชิงป้องกันที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

3. การวิจัยในอนาคตควรขยายผลการศึกษาไปยังกลุ่มอื่น ๆ เช่น นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น หรือ นิสิต/นักศึกษาระดับอุดมศึกษา เป็นต้น เพื่อเปรียบเทียบและตรวจสอบความสอดคล้องของ

โมเดลเชิงสาเหตุ รวมถึงการพัฒนาเครื่องมือวิจัยที่มีมาตรฐานในการประเมินพฤติกรรมการป้องกันการคุกคามทางเพศออนไลน์ในกลุ่มเด็กและเยาวชนในบริบทที่หลากหลายมากขึ้น

References

- กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม. (2565). *คู่มือการป้องกันและจัดการปัญหาการคุกคามทางเพศออนไลน์*. กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม. สืบค้นเมื่อ 4 มกราคม 2566, จาก <https://www.mdes.go.th/>.
- กรมสุขภาพจิต. (2564). *คู่มือการรับมือกับการถูกคุกคามทางเพศออนไลน์สำหรับเด็กและเยาวชน*. กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข. สืบค้น 16 มีนาคม 2566, จาก <https://dmh.go.th/>.
- กรมอนามัย. (2564). *คู่มือการสร้างเสริมทักษะการรู้เท่าทันสื่อดิจิทัลสำหรับเด็กและเยาวชน*. กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข. สืบค้นเมื่อ 23 ธันวาคม 2565, จาก <https://www.anamai.moph.go.th/>.
- กนกกร จันยมิตรี. (2563). แนวทางการป้องกันพฤติกรรมการเบี่ยงเบนทางสังคมของวัยรุ่นจากการถูกกลั่นแกล้งทางไซเบอร์ ศึกษาเฉพาะกรณีโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดสมุทรปราการ. *วารสารพฤติกรรมศาสตร์*, 26(2), 16-41. สืบค้นจาก <https://so04.tci-thaijo.org/index.php/swjournal/article/view/259776/177826>.
- นิธิตา ปันเจริญ. (2565). *พฤติกรรมความรู้เท่าทันสื่อและการป้องกันการคุกคามทางเพศออนไลน์ของเยาวชนไทย(วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ)*. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- บรรพจน์ ชมภูษ. (2559). แนวโน้มอย่างไรให้พ้นภัยโลกไซเบอร์. *วารสารศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยขอนแก่น*, 39(3), 21-27. สืบค้นจาก <https://so02.tci-thaijo.org/index.php/EDKKUJ/article/view/78739>.
- บุญส่ง นิลเกตุ. (2560). พฤติกรรมกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตในกลุ่มนักเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. *วารสารวิชาการสาธารณสุข*, 26(3), 301-312. สืบค้นจาก <https://he01.tci-thaijo.org/index.php/jph/article/view/103404>.
- พรพิมล นามวงษา. (2566). การจัดการเรียนรู้สุขศึกษาโดยใช้ปัญหาเป็นฐานในการส่งเสริมความฉลาดทางดิจิทัลเพื่อป้องกันการกลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. *วารสารสุขศึกษา พลศึกษา และนันทนาการ*, 49(3), 97-106.
- พรรษาดี คล้อยระย้า. (2564). การป้องกันการตกเป็นเหยื่อคุกคามทางเพศของเด็กในโลกออนไลน์. *วารสารคุณภาพชีวิตกับกฎหมาย*, 17(1), 33-47.

- พลอยพัชชา แก้ววิเศษ. (2564). พฤติกรรมชมเห่งรังแกบนโลกไซเบอร์และปัจจัยที่เกี่ยวข้องของนักเรียนมัธยมในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย. *วารสารสังคมศาสตร์และมนุษยวิทยาเชิงพุทธ*, 6(5), 239–253.
- มูลนิธิหญิงชายก้าวไกล. (2565). *แนวทางการป้องกันและรับมือเมื่อถูกคุกคามทางเพศในโลกออนไลน์*. มูลนิธิหญิงชายก้าวไกล. สืบค้นจาก <https://wmp.or.th/>.
- มูลนิธิอินเทอร์เน็ตร่วมพัฒนาไทย และสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ. (2565). *คู่มือการป้องกันและรับมือความรุนแรงทางเพศออนไลน์*. มูลนิธิอินเทอร์เน็ตร่วมพัฒนาไทย. สืบค้นเมื่อ 4 มกราคม 2566, จาก <https://inetfoundation.or.th/>.
- ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2567). *จำนวนนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ปีการศึกษา 2567*. สืบค้นเมื่อ 8 สิงหาคม 2567, จาก <http://www.moe.go.th>.
- สถาบันสื่อเด็กและเยาวชน. (2564). *พฤติกรรมเสี่ยงออนไลน์ของเด็กและเยาวชนไทย*. สถาบันสื่อเด็กและเยาวชน. สืบค้นเมื่อ 11 สิงหาคม 2565, จาก <https://www.childmedia.net>.
- สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.). (2565). *รายงานสถานการณ์สื่อออนไลน์กับเด็กและเยาวชนไทย ปี 2565*. สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.). สืบค้นเมื่อ 21 มกราคม 2566, จาก <https://www.thaihealth.or.th/>.
- สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์. (2563). *สถานการณ์การใช้อินเทอร์เน็ตของคนไทย ปี 2563*. สืบค้นเมื่อ 26 มิถุนายน 2564, จาก <https://www.etda.or.th>.
- สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ETDA). (2565). *รายงานสถานการณ์การใช้สื่อออนไลน์ของเด็กและเยาวชนไทย*. สืบค้นเมื่อ 31 พฤษภาคม 2568, จาก <https://www.etda.or.th>.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2562). *ทักษะความเข้าใจและใช้เทคโนโลยีดิจิทัลอย่างสร้างสรรค์และปลอดภัย*. สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. สืบค้นเมื่อ 9 สิงหาคม 2565, จาก <https://www.onec.go.th>.
- อมรทิพย์ อมราภิบาล. (2559). *เหื่อการรังแกผ่านโลกไซเบอร์ในกลุ่มเยาวชน: ปัจจัยเสี่ยง ผลกระทบต่อสุขภาพจิต และการปรึกษาบุคคลที่สาม*. *วารสารวิทยาการวิจัยและวิทยาการปัญญา*, 14(1), 59–73.
- โอภาส, ก., และคณะ. (2565). *พฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางออนไลน์และผลกระทบในกลุ่มนักเรียนมัธยมศึกษา*. *วารสารสังคมวิทยาและมนุษยวิทยา*, 41(1), 101–121.

- Childline Thailand. (2566). *แนวทางการช่วยเหลือเด็กและเยาวชนที่เผชิญกับการคุกคามทางเพศออนไลน์*. มูลนิธิศูนย์พิทักษ์เด็ก (Childline Thailand). Retrieved from <https://www.childlinethailand.org/>.
- Hair, J. F., Black, W. C., Babin, B. J., & Anderson, R. E. (2010). *Multivariate data analysis* (7th ed.). Upper Saddle River, NJ: Prentice Hall.
- Hinduja, S., & Patchin, J. W. (2019). *Cyberbullying: Identification, prevention, and response*. Cyberbullying Research Center. Retrieved from <https://cyberbullying.org/cyberbullying-identification-prevention-response>.
- Kowalski, R. M., Giumetti, G. W., Schroeder, A. N., & Lattanner, M. R. (2014). Bullying in the digital age: A critical review and meta-analysis of cyberbullying research among youth. *Psychological Bulletin*, 140(4), 1073–1137. doi:10.1037/a0035618.
- Livingstone, S., & Smith, P. K. (2014). Annual research review: Harms experienced by child users of online and mobile technologies: The nature, prevalence and management of sexual and aggressive risks in the digital age. *Journal of Child Psychology and Psychiatry*, 55(6), 635–654. doi:10.1111/jcpp.12197.
- Mishna, F., Cook, C., Saini, M., Wu, M. J., & MacFadden, R. (2011). Interventions to prevent and reduce cyber abuse of youth: A systematic review. *Research on Social Work Practice*, 21(1), 5–14. doi:10.1177/1049731509351988.
- Patchin, J. W., & Hinduja, S. (2010). Cyberbullying and self-esteem. *Journal of School Health*, 80(12), 614–621. doi:10.1111/j.1746-1561.2010.00548.x.
- UNICEF. (2021). *Digital threats to youth: Online harassment and sexual exploitation*. Retrieved from <https://www.unicef.org/thailand/reports/digital-threats-youth>